

Giải pháp Thuế suất tối thiểu toàn cầu - Ứng xử của các nước trên thế giới và hướng đi cho Việt Nam

Thuế suất tối thiểu toàn cầu (hay còn gọi là giải pháp Trụ cột 2) đang là vấn đề “nóng” được cộng đồng doanh nghiệp và Chính phủ các nước trao đổi, thảo luận. Trụ cột 2, khi được áp dụng sẽ ảnh hưởng sâu sắc đến chiến lược đầu tư của các tập đoàn lớn cũng như chính sách thu hút đầu tư của các quốc gia, đặc biệt các nước đang phát triển như Việt Nam.

Vì vậy, giải pháp nào để vừa thích ứng hiệu quả với Trụ cột 2 mà vẫn đảm bảo mục tiêu thu hút đầu tư là bài toán khó không chỉ đối với Việt Nam mà còn với nhiều quốc gia trên thế giới hiện nay. Bà Vũ Thu Nga – Phó Tổng Giám đốc Deloitte Việt Nam đã có những chia sẻ sâu sắc về chủ đề đáng quan tâm này.

Về mức độ quan tâm của doanh nghiệp về Trụ cột 2 cũng như kỳ vọng dành cho Chính phủ Việt Nam

Theo kết quả khảo sát “*Các vấn đề thuế toàn cầu năm 2022*” (*Global Tax Survey*) được Deloitte thực hiện và công bố mới đây, thuế suất tối thiểu toàn cầu được các tập đoàn đa quốc gia đánh giá là một trong những chủ đề nổi bật về thuế của năm 2022. Có đến 56% các tập đoàn đa quốc gia tham gia khảo sát cho rằng hàng loạt các nước sẽ triển khai giải pháp Trụ cột 2 vào năm 2024 và 55% tập đoàn được hỏi đã tích cực tham gia quá trình tham vấn triển khai Dự án Trụ cột 2 của OECD một cách trực tiếp hoặc gián tiếp qua các kênh khác nhau.¹

Đối với Việt Nam, giải pháp Thuế suất tối thiểu toàn cầu cũng là chủ đề được cộng đồng doanh nghiệp cũng như Chính phủ Việt Nam và các Bộ, ngành quan tâm hiện nay. Khi tham gia áp dụng Thuế suất tối thiểu toàn cầu, chính sách ưu đãi thuế thu nhập doanh nghiệp (“TNDN”) sẽ không còn là yếu tố tạo lợi thế cạnh tranh của Việt Nam với các nước khác, đòi hỏi Chính phủ phải có những giải pháp cải cách về chính sách ưu đãi thuế (và các chính sách ưu đãi khác ngoài thuế) phù hợp với môi trường thuế toàn cầu. Theo đó, một mặt Chính phủ cần có các nguyên cứu, đánh giá toàn diện tác động của giải pháp này đến Việt Nam nhưng mặt khác, Việt Nam cũng cần quan sát, tham khảo cách thức và tiến trình các quốc gia xung quanh Việt Nam đã có những ứng xử như thế nào đối với Trụ cột 2 để các

---

¹ [Global BEPS Survey | Tax | Deloitte](#)

giải pháp đưa ra có tính thực tiễn, phù hợp với điều kiện của Việt Nam nhưng vẫn không nằm ngoài dòng chảy của thế giới.

Về ứng xử của các nước đối với giải pháp Trụ cột 2 của OECD

Theo quan sát của chúng tôi, các cơ quan Chính phủ tại các quốc gia đang tập trung thảo luận xoay quanh các nội dung sau:

Khi nào là thời điểm thích hợp và khả thi để áp dụng Trụ cột 2?

Theo báo cáo mới nhất của Tổng Thư ký OECD cho Bộ trưởng Tài chính và Thống đốc Ngân hàng Trung ương nhóm G20 vào tháng 7/2022, xu hướng hiện tại cho thấy hầu hết các nước đều đang lên kế hoạch áp dụng Trụ cột 2 vào năm 2024 – chậm hơn một năm so với thời hiệu đề xuất của OECD là năm 2023. Mặc dù có một số chậm trễ trong việc đạt được thỏa thuận (dự thảo Chỉ thị của Liên minh châu Âu EU cho đến nay mới chỉ đạt được sự đồng thuận của 26/27 quốc gia thành viên trừ Hungary), việc thực hiện Trụ cột 2 khả năng cao là điều tất yếu, vấn đề còn lại chỉ là thời gian. Việc thực hiện Trụ cột 2 từ năm 2024 cũng sẽ giúp cho OECD có thêm thời gian để phát triển Khung thực hiện Trụ cột 2 (“Inclusive Framework”) nhằm mục đích hạn chế rủi ro đánh thuế trùng và tạo điều kiện phối hợp tốt hơn giữa cơ quan quản lý thuế ở các quốc gia chịu tác động của Trụ cột 2.

Nội luật của mỗi quốc gia cần thay đổi như thế nào thích ứng với việc thực thi Trụ cột 2?

Cho tới nay, tất cả các nước G7, Liên minh Châu Âu, một số nước G20 và nhiều nước khác đã lên lịch trình thay đổi nội luật của họ để áp dụng các Quy tắc mẫu của Trụ cột 2. Việc thực thi Trụ cột 2 yêu cầu mỗi quốc gia phải xem xét thay đổi một cách toàn diện các quy định có liên quan, không chỉ dừng lại ở các quy định về thuế mà rộng hơn là các quy định về đầu tư, công nghiệp, thương mại, khoa học, công nghệ, ...

Nhiều quốc gia như Singapore, Hồng Kông, Malaysia, Vương quốc Anh... khả năng cao sẽ thực hiện cơ chế thuế tối thiểu nội địa để bảo vệ cơ sở thuế của họ. Đây cũng là một biện pháp giúp các quốc gia loại bỏ các ưu đãi thuế không thực sự phát huy tác dụng, cũng như hạn chế việc dịch chuyển lợi nhuận của các tập đoàn đa quốc gia. Với một số quốc gia có hệ thống ưu đãi đầu tư chưa phát triển, Trụ cột 2 có thể được coi như một “cú hích” đẩy nhanh quá trình chuyển đổi và ban hành chính sách mới, giảm thiểu khoảng cách về chính sách giữa nội luật và thông lệ quốc tế một cách hiệu quả, góp phần thúc đẩy tiến trình phát triển và hội nhập kinh tế toàn cầu của các quốc gia.

Về biện pháp hỗ trợ bù đắp cho các nhà đầu tư

Thuế tối thiểu toàn cầu có thể trực tiếp dẫn đến việc tăng nghĩa vụ thuế của nhiều tập đoàn đa quốc gia thuộc phạm vi áp dụng và gián tiếp ảnh hưởng đến chiến lược đầu tư của họ

tại các quốc gia. Đặc biệt với các quốc gia đang phát triển, môi trường đầu tư sẽ không còn hấp dẫn như trước nếu như không có biện pháp để gia tăng các lợi thế cạnh tranh khác ngoài ưu đãi thuế để giữ chân các nhà đầu tư.

Hiện tại, các biện pháp bù đắp, ví dụ trợ cấp bằng tiền, đang được thảo luận tại một số quốc gia. Tuy nhiên, quyết định sử dụng biện pháp nào để bù đắp cho nhà đầu tư chịu ảnh hưởng bởi Trụ cột 2 vẫn đang là câu hỏi hóc búa mà hầu hết các quốc gia này đang phải đối mặt do phải cân nhắc tác động của các yếu tố khác như bảo đảm đầu tư, sự bình đẳng giữa các nhà đầu tư cũng như sự phù hợp với cam kết quốc tế; rủi ro vi phạm nguyên tắc của OECD trong giải pháp Trụ cột 2, vấn đề sử dụng ngân sách quốc gia,...

Ở một góc nhìn khác, tại các quốc gia như Singapore, Hồng Kông... có một số quan điểm cho rằng Thuế tối thiểu toàn cầu sẽ không dẫn đến việc chuyển dịch đầu tư của các tập đoàn đa quốc gia ra khỏi các quốc gia này do môi trường đầu tư kinh doanh của họ vốn có nhiều lợi thế như thủ tục hành chính đơn giản, năng lực đổi mới sáng tạo, tiềm lực công nghệ, các ưu đãi khác ngoài thuế...

Đối với các quốc gia phát triển như Nhật Bản, Hàn Quốc, Mỹ, các quốc gia châu Âu..., cho tới nay, chưa có quốc gia nào tuyên bố chính thức về việc ban hành các hình thức bù đắp cho nhà đầu tư bị ảnh hưởng từ việc áp dụng Trụ cột 2.

Kiến nghị cho Chính phủ cũng như các nhà đầu tư tại Việt Nam

Trước tác động và xu thế tất yếu của giải pháp thuế suất tối thiểu toàn cầu, các tập đoàn đa quốc gia cũng sẽ có những điều chỉnh chiến lược đầu tư phù hợp với xu thế này, mỗi quốc gia đều sẽ có các biện pháp riêng để thích ứng phù hợp với từng quốc gia.

Đối với các nhà đầu tư nước ngoài, họ nên chủ động theo sát tiến trình thay đổi chính sách và đánh giá tác động để có các điều chỉnh chiến lược hợp lý nhằm tối ưu hoá các chính sách ưu đãi tại Việt Nam. Cụ thể:

Theo sát và kiến nghị chính sách

Từ nay đến thời điểm hiệu lực của Trụ cột 2 chỉ còn chưa đầy 2 năm (năm 2024), ngày càng nhiều quốc gia bắt đầu nghiên cứu, đưa ra các giải pháp chính sách để thích ứng với Trụ cột 2, do đó, các nhà đầu tư cần bám sát tiến trình phát triển và hoàn thiện Khung giải pháp Trụ cột 2 của OECD cũng như định hướng cải cách chính sách từ phía Chính phủ Việt Nam, Chính phủ các nước mà tập đoàn có các công ty thành viên đang hoạt động và Chính phủ nước nơi có trụ sở chính để cập nhật và có cách hiểu đúng. Do giải pháp cải cách Trụ cột 2 mang tính toàn cầu nên nhà đầu tư có thể chia sẻ, kiến nghị tới Chính phủ Việt Nam các thay đổi chính sách từ góc nhìn kinh nghiệm quốc tế để Việt Nam có những thay đổi chính sách phù hợp và đảm bảo quyền lợi nhà đầu tư.

Chủ động đánh giá tác động

Trong quá trình hoàn thiện Khung giải pháp Trụ cột 2, có thể phát sinh sự khác biệt trong quan điểm đánh giá tác động giữa các nhà đầu tư và Chính phủ các nước do đây là chính sách mới, phức tạp. Vì vậy, mỗi doanh nghiệp cần chủ động đánh giá tác động của Trụ cột 2 ở cấp độ Tập đoàn mình nhằm chuẩn bị sẵn sàng trước những thay đổi về chính sách trong thời gian tới.

Đối với Chính phủ Việt Nam, chiến lược hành động cần tập trung vào hai phương diện:

Thứ nhất, về thay đổi chính sách: các giải pháp chính sách ưu đãi về thuế và ngoài thuế cần được nghiên cứu sớm để sửa đổi, bổ sung hoặc thay thế trong năm 2022 và năm 2023 nhằm kịp thời có hiệu lực cùng với thời điểm áp dụng Trụ cột 2 vào năm 2024. Việt Nam có thể cân nhắc áp dụng một số giải pháp kỹ thuật như cơ chế thuế suất tối thiểu nội địa, ưu đãi thuế suất 15% trong khoảng thời gian dài phù hợp hoặc biện pháp trợ cấp bằng tiền như một số nước đang xem xét áp dụng để giảm thiểu tác động của Trụ cột 2. Bên cạnh đó, tiếp tục nghiên cứu, đổi mới chính sách ưu đãi hiện hành hướng tới mục tiêu thu hút các dự án sử dụng công nghệ tiên tiến, công nghệ cao, công nghệ sạch. Ngoài ra, tiến trình thay đổi chính sách ưu đãi liên quan đến Trụ cột 2 của các nước cũng cần được theo sát để có các ứng xử phù hợp.

Thứ hai, về quản lý doanh nghiệp: Chính phủ cần sớm đẩy nhanh việc thành lập Tổ Công tác đặc biệt về thuế tối thiểu toàn cầu để hình thành đội ngũ chuyên gia nghiên cứu, tham mưu cho Chính phủ triển khai hiệu quả các giải pháp đưa ra. Việc xây dựng cơ sở dữ liệu tài chính, công cụ xác định thuế suất hiệu quả trên cơ sở ứng dụng công nghệ thông tin cũng cần có những bước chuẩn bị nhất định để hỗ trợ, tạo điều kiện thuận lợi cho các doanh nghiệp trong việc tính toán, kê khai, xác định nghĩa vụ khi áp dụng giải pháp Trụ cột 2. Song song với việc đó, Chính phủ cần tiếp tục đẩy mạnh, tăng cường các kênh đối thoại, lắng ý kiến cộng đồng doanh nghiệp và các công ty tư vấn thuế chuyên nghiệp trong quá trình xây dựng khung pháp lý về chính sách và thể chế quản lý để các giải pháp khi triển khai có tính thực tiễn, đạt được sự đồng thuận tích cực từ các doanh nghiệp.

Deloitte.

Tên Deloitte được dùng để chỉ một hoặc nhiều thành viên của Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL” hay “Deloitte Toàn cầu”), và mạng lưới các hãng thành viên trên toàn cầu (gọi chung là Tổ chức Deloitte). DTTL và mỗi thành viên trực thuộc là một pháp nhân riêng biệt và độc lập về mặt pháp lý, không bị ràng buộc lẫn nhau đối với các bên thứ ba. DTTL và mỗi thành viên trực thuộc chỉ chịu trách nhiệm cho hành vi và thiếu sót của mình, chứ không phải chịu trách nhiệm lẫn nhau. DTTL không cung cấp dịch vụ cho các khách hàng. Vui lòng xem tại www.deloitte.com/about để biết thêm thông tin chi tiết.

Deloitte Châu Á Thái Bình Dương là một hãng thành viên của Deloitte Toàn cầu. Các thành viên và các đơn vị trực thuộc của Deloitte Châu Á Thái Bình Dương cung cấp dịch vụ cho khách hàng tại hơn 100 thành phố trong khu vực, bao gồm Auckland, Bangkok, Bắc Kinh, Hà Nội, Hồng Kông, Jakarta, Kuala Lumpur, Manila, Melbourne, Osaka, Seoul, Thượng Hải, Singapore, Sydney, Đài Bắc và Tokyo. Tại các nước thành viên, các hoạt động kinh doanh được thực hiện độc lập bởi các pháp nhân riêng biệt.

Deloitte Việt Nam

Tại Việt Nam, dịch vụ chuyên ngành được cung cấp bởi từng pháp nhân riêng biệt, và chi nhánh của pháp nhân đó, được gọi chung là Deloitte Việt Nam.

Tài liệu này chỉ chứa đựng những thông tin chung và nhằm mục đích tham khảo, do vậy, không một hãng Deloitte Touche Tohmatsu Limited, hay bất kỳ một hãng thành viên hay công ty con (sau đây được gọi chung là “Tổ chức Deloitte”) và các nhân viên của họ được xem là, trong phạm vi nội dung của tài liệu này, cung cấp dịch vụ hay đưa ra những ý kiến, tư vấn về chuyên môn cho người đọc. Tài liệu này không cấu thành ý kiến tư vấn đối với người đọc và sẽ không ảnh hưởng đến các ý kiến tư vấn khác do bất kỳ nhân viên của Tổ chức Deloitte cung cấp. Những thông tin thể hiện trong tài liệu này không áp dụng đối với các trường hợp riêng biệt của doanh nghiệp. Trước khi đưa ra bất kỳ một quyết định hay hành động nào có thể ảnh hưởng tới tình hình tài chính hoặc hoạt động kinh doanh, người đọc nên tham khảo ý kiến chuyên gia tư vấn.

Không có tuyên bố, bảo đảm hoặc cam kết nào (rõ ràng hay ngụ ý) được đưa ra về tính chính xác hoặc tính đầy đủ của thông tin trong tài liệu này, và không một hãng thành viên nào thuộc Mạng lưới các công ty Deloitte chịu trách nhiệm đối với bất kỳ thiệt hại, tổn thất xảy ra trực tiếp hay gián tiếp do kết quả của việc người đọc sử dụng, công bố, phát tán ra bên ngoài hoặc dựa vào tài liệu này để hành động, không hành động hoặc ra bất kỳ quyết định nào. DTTL và mỗi thành viên là một pháp nhân riêng biệt và độc lập về mặt pháp lý.